

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Τ ~~Σ~~Ε κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 6086/10)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

30 Οκτωβρίου 2012

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα 1
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION
SERVICE, ATHENS

Στην υπόθεση **Ἰᾶ Ἐ κατά Ελλάδα,**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Anatoly Kovler,

Peer Lorenzen,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Λινό-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 9 Οκτωβρίου 2012,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 6086/10) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο **Ἰᾶ Ἐ** («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 10 Δεκεμβρίου 2009 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Β. Χειρδάρη, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρία Κ. Παρασκευοπούλου, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κύριο Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 (διάρκεια της διαδικασίας) και του άρθρου 10 της Σύμβασης.

4. Στις 31 Αυγούστου 2011, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 1 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1951 και κατοικεί στην Αθήνα.

6. Ο προσφεύγων είναι δικηγόρος από το 1977.

A. Η γένεση της υπόθεσης

7. Στις 15 Ιανουαρίου 1997, έπρεπε να εκτελεστεί πλειστηριασμός ακινήτου με έξοδα της κυρίας Ξ.Χ.-Φ. για την είσπραξη απαιτήσεων ενός κρεατέμπορα του οποίου την υπεράσπιση είχε αναλάβει ο προσφεύγων.

8. Στις 15 Ιανουαρίου 1997, ο Χ.Χ., σύζυγος της κυρίας Ξ.Χ.-Φ., και ο ανηψιός του εισέβαλαν στο γραφείο του προσφεύγοντος και του ζήτησαν να τους δώσει τα κλειδιά του γραφείου. Καθώς ο προσφεύγων αρνήθηκε, του άσκησαν σωματική βία, τον έριξαν στο έδαφος και τον πυροβόλησαν στο πόδι. Συνέχισαν να τον κτυπούν εωσότου τηλεφωνήσει για να ματαιώσει τον πλειστηριασμό. Μόλις ο προσφεύγων κατάφερε να απελευθερωθεί, ειδοποίησε την αστυνομία και νοσηλεύτηκε.

9. Ο εισαγγελέας άσκησε ποινική δίωξη σε βάρος του Χ.Χ. και του ανηψιού του, Μ.Χ., για εκβίαση, σκοπούμενη σωματική βλάβη και οπλοφορία και οπλοχρησία. Στις 21 Ιανουαρίου 1997, η υπόθεση ανατέθηκε

σε μία ανακρίτρια η οποία, λόγω της σοβαρότητας των αδικημάτων, εξέδωσε αυθημερόν ένταλμα σύλληψης σε βάρος του X.X.

10. Στις 6 Φεβρουαρίου 1997, η αστυνομία συνέλαβε τον X.X. δυνάμει του προαναφερόμενου εντάλματος αλλά ομοίως δυνάμει οκτώ άλλων ενταλμάτων που είχαν εκδοθεί προγενέστερα σε βάρος του για άλλα αρκετά σοβαρά αδικήματα.

11. Στις 10 Φεβρουαρίου 1997, ο X.X. παρουσιάστηκε ενώπιον της ανακρίτριας για να απολογηθεί. Η ανακρίτρια, με πρόταση του εισαγγελέα, τον άφησε ελεύθερο με εγγύηση (ύψους 200.000 δραχμών – 587 ευρώ). Ο προσφεύγων, ο οποίος ήταν παρών, αντέδρασε λέγοντας στην ανακρίτρια: «Πώς είναι δυνατόν, σοβαρολογείτε;». Η ανακρίτρια του ζήτησε να βγει από το γραφείο της απειλώντας τον ότι θα διέτασσε τη σύλληψή του. Τηλεφώνησε συγχρόνως στον εισαγγελέα ο οποίος, μόλις μπήκε στο γραφείο, ζήτησε από τον προσφεύγοντα να του δείξει τη δικηγορική ταυτότητά του. Ο προσφεύγων παραδέχεται ότι επιτέθηκε φραστικά στον εισαγγελέα λέγοντας: «Αυτό δεν είναι Δικαιοσύνη, είναι παραμάγαζο των μπράβων του X.X.».

12. Στις 12 Φεβρουαρίου και 9 Μαΐου 1997, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου δύο μηνύσεις ζητώντας να επιβληθούν πειθαρχικές και ποινικές κυρώσεις σε βάρος του εισαγγελέα και της ανακρίτριας. Στη δεύτερη μήνυσή του, το περιεχόμενο της οποίας ήταν παρόμοιο με της πρώτης, ο προσφεύγων υποστήριξε ότι η απόφαση του εισαγγελέα και της ανακρίτριας δεν ήταν φυσιολογική και ότι άλλοι λόγοι είχαν ωθήσει τους τελευταίους να αφήσουν ελεύθερο τον X.X. με εγγύηση 200.000 δραχμών, με το ύψος του ποσού αυτού να μοιάζει εξευτελιστικό. Έγραφε:

«Απομένουν οι πολύ βαρύτερες εκδοχές της αργυρώνητης κρίσης και των διασυνδέσεων με την πράγματι πολυπλόκαμη και με ισχυρές προσβάσεις συμμορία του X.X. Παρ' ότι αποδεδειγμένα ο X.X.

κινείται άνετα και διαφεντεύει νευραλγικούς κρατικούς μηχανισμούς, δεν θέλω και δεν θα μπορούσα να πιστέψω καμία από τις δύο αυτές εκδοχές, ακόμα και αν είχα ενδείξεις. Υπάρχει, βεβαίως η θεμελιώδης αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστικών λειτουργιών, που αποτελεί το θεμέλιο της δικαιοσύνης, την οποία ενδεχομένως να επικαλεστούν οι μηνυόμενοι. Αλλά η αρχή αυτή υπάρχει για να προστατεύει τους δικαστικούς λειτουργούς από εξωγενείς παρεμβάσεις και όχι για να συγκαλύπτει τέτοιες παρεμβάσεις και να χρησιμοποιείται ως άλλοθι για αργυρώνητες, διαβλητές, υπαγορευμένες από συμμορίες του υποκόσμου ή έστω νοσηρά εμπαιθείς κρίσεις αναξίων και επίορκων δικαστικών λειτουργιών. Δυστυχώς ανάξιοι και επίορκοι εμφανίζονται ακόμη και στους πιο ιερούς χώρους. (...)

13. Στις 30 Ιουλίου 1997, άσκησε επίσης κατά των δύο αυτών ατόμων αγωγή κακοδικίας ενώπιον του δικαστηρίου αγωγών κακοδικίας, επαναλαμβάνοντας τα όσα είχε γράψει στις μηνύσεις του.

14. Ο εισαγγελέας εφετών, ο οποίος διενήργησε προκαταρκτική διοικητική εξέταση, συμπέρανε ότι η αντίδραση του εισαγγελέα και της ανακρίτριας στα όσα είπε ο προσφεύγων στις 10 Φεβρουαρίου 1997 ήταν δικαιολογημένη λαμβανομένης υπόψη της υβριστικής συμπεριφοράς του. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου εξέφρασε τη σύμφωνη γνώμη του με αυτό το συμπέρασμα και η πρώτη από τις δύο μηνύσεις τέθηκε στο αρχείο στις 13 Μαρτίου 1998. Στις 4 Ιανουαρίου 1999, ο εισαγγελέας απέρριψε και τη δεύτερη μήνυση.

15. Στις 6 Μαΐου και 28 Ιουνίου 1998 αντίστοιχα, οι εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας «Αδέσμευτος Τύπος» και «Καθημερινή» δημοσίευσαν δύο άρθρα που ανέφεραν το περιεχόμενο των μηνύσεων του προσφεύγοντος. Το άρθρο της πρώτης εφημερίδας περιείχε επίσης μία

δήλωση σύμφωνα με την οποία «η επίδικη απόφαση είχε υπαγορευθεί από άλλους λόγους».

16. Ασκώντας το δικαίωμα απάντησης σε ένα άρθρο που δημοσίευσε η εφημερίδα ημερήσιας κυκλοφορίας «Το Βήμα», αναφορικά με μία έρευνα για τον ανηψιό Μ.Χ., ο οποίος είχε ομοίως συλληφθεί, ο προσφεύγων απέστειλε επιστολή η οποία δημοσιεύθηκε στο τεύχος της 25^{ης} Οκτωβρίου 1998. Το σχετικό απόσπασμα αυτής της επιστολής είχε ως εξής:

« (...) από τις εμπειρίες και παραστάσεις μιας εικοσάχρονης ενεργού παρουσίας στον χώρο της Δικαιοσύνης, έχω την αίσθηση ότι μία στις δέκα περιπτώσεις (ούτως ή άλλως άτιμων) υποσχέσεων από δικηγόρους προς πελάτες είναι δυστυχώς ειλικρινής και βρίσκει τη συνέχειά της στο «ιερό άβατο» της Δικαιοσύνης. Μόνο έτσι μπορούν να ερμηνευθούν ορισμένες λογικά και νομικά ανεξήγητες περιπτώσεις δικαστικών «κρίσεων». (...) Η σε βάρος μου ληστρική εκβίαση και ο τραυματισμός μου με πιστόλι σχεδιάστηκε από το αφεντικό-θείο και εκτελέστηκε από κοινού με τον ανηψιό. Η παράδοξη και εκπληκτική συνέχεια: Ο θείος Χ.Χ. συνελήφθη για τις πράξεις αυτές και παρ' ότι φυγόποινος και με οκτώ επιπλέον εντάλματα, αφέθηκε ελεύθερος (...), με μοναδικό όρο την καταβολή χρηματικής εγγύησης 200.000 δρχ. (ούτε καν απαγόρευση εξόδου από τη χώρα). Φυσικά ο κακοποιός έσπευσε να εξαφανιστεί από την Ελλάδα. Αυτοί που τον άφησαν δεν ήταν δικηγόροι αλλά η ανακρίτρια Ζ.Δ. και ο εισαγγελέας Σ.Μ. Οι άνθρωποι αυτοί δεν έδωσαν ποτέ την ελάχιστη στοιχειωδώς λογική απάντηση για την κρίση τους, παρ' ότι το θέμα έφτασε και στο Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας. Ο κατηγορούμενος για τις ίδιες πράξεις Μ.Χ., που εκτελούσε τις εντολές του θείου-αφεντικού, βρίσκεται στις φυλακές εδώ και 15 μήνες, γιατί κρίθηκε προσωρινά κρατούμενος και μάλιστα η προσωρινή του κράτηση παρατάθηκε αυτεπαγγέλτως και

μετά το 12μηνο. Συνηθισμένος να «περνάει» παντού με τη γνωστή και δραστικότητα μέθοδο του χρηματισμού και βλέποντας πόσο εύκολα και ανώδυνα ξεπέρασε το πρόβλημα το αφεντικό-θείος, αναζητά απεγνωσμένα δίοδο διά της ίδιας μεθόδου και αγανακτεί γιατί δεν τη βρίσκει. Παραβλέπει, όμως, δύο σημαντικές λεπτομέρειες: ότι (...) κρίθηκε από άλλους δικαστές (και όχι από αυτούς που έκριναν τον θείο-αφεντικό) και ότι στη Δικαιοσύνη δύσκολα ανοίγονται τέτοιες δίοδοι. Αν τα όσα ισχυρίζεται περί καταβολής 13.200.000 δρχ. είναι αληθή, πρόκειται απλώς για αποτυχούσα προσπάθειά του να δημιουργήσει το «κύκλωμα», που χρειαζόταν. Επειδή δεν υπάρχει ούτε δίδεται εξήγηση για τη στοργική μεταχείριση του θείου-αφεντικού, το λογικό συμπέρασμα είναι ότι αποτελεί τη μία στις δέκα περιπτώσεις που προανέφερα. (...)»

17. Κατόπιν της δημοσίευσης αυτής της επιστολής, ο αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου διέταξε ένορκη διοικητική εξέταση. Ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιόν του στις 10 Νοεμβρίου 1998. Υπογράμμισε ότι εκνευρίστηκε και ενοχλήθηκε από τη συμπεριφορά του εισαγγελέα και της ανακρίτριας που εξέτασαν την υπόθεσή του. Τους κατηγορούσε ότι δεν έδωσαν λογική εξήγηση για την απόφασή τους να αφήσουν ελεύθερο τον Χ.Χ. και να συμπεριφερθούν σε αυτόν, το θύμα, με σκληρότητα και σαρκασμό. Αυτά τα στοιχεία τον είχαν πείσει ότι η απόφαση αυτή ήταν ασυνήθιστη και ότι δεν μπορούσε να εξηγηθεί παρά από εξωγενείς παράγοντες.

B. Η διαδικασία ενώπιον του πρωτοδικείου Αθηνών

18. Στις 5 Ιανουαρίου 1999, ο εισαγγελέας και η ανακρίτρια προσέφυγαν ενώπιον του πρωτοδικείου Αθηνών. Ζητούσαν να

καταδικασθεί ο προσφεύγων σε φυλάκιση ενός έτους και στην καταβολή αποζημίωσης ύψους 50.000.000 δραχμών (147.000 ευρώ περίπου) για την ανεπανόρθωτη ηθική βλάβη που είχε προκαλέσει λόγω των ψευδών και συκοφαντικών ισχυρισμών του. Ζητούσαν επίσης να υποχρεωθεί ο προσφεύγων να απέσχει μελλοντικά από οποιαδήποτε προσβολή της προσωπικότητάς τους μέσω υβριστικών δημοσιευμάτων και να υποχρεωθεί να παράσχει δημόσια συγνώμη, επί ποινής 200.000 δραχμών για κάθε ημέρα καθυστέρησης. Οι δύο δικαστές θεωρούσαν ότι είχε προσβάλει την προσωπικότητά τους με το περιεχόμενο των ακόλουθων εγγράφων: των από 12 Φεβρουαρίου και 9 Μαΐου 1997 μηνύσεων ενώπιον του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, της από 30 Ιουλίου 1997 αγωγής κακοδικίας, της επιστολής που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Το Βήμα», της από 10 Νοεμβρίου 1998 κατάθεσής του στον αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου καθώς και των δύο άρθρων που δημοσιεύθηκαν στις εφημερίδες «Αδέσμευτος Τύπος» και «Καθημερινή» στις 6 Μαΐου και 28 Ιουνίου 1998 αντίστοιχα.

19. Η συζήτηση ενώπιον του πρωτοδικείου ορίσθηκε για τις 18 Μαρτίου 1999.

20. Στις 26 Ιανουαρίου 1999, ο προσφεύγων ζήτησε από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου πολυάριθμα έγγραφα, μεταξύ των οποίων όλες τις προτάσεις και αποφάσεις θέσης υπό προσωρινή κράτηση του εισαγγελέα και της ανακρίτριας από το 1996.

21. Μη έχοντας λάβει καμία απάντηση, ο προσφεύγων ζήτησε εκ νέου, στις 17 Μαρτίου 1999, με παρεμπόμπουσα αγωγή ενώπιον του πρωτοδικείου, ενόψει της συζήτησης, την προσκόμιση των ίδιων αυτών εγγράφων. Κατέθεσε ομοίως αίτηση προτίμησης για τη συζήτηση της αγωγής. Το δικαστήριο όρισε τη δικάσιμο για τις 20 Μαΐου 1999.

22. Την ημέρα της συζήτησης επί της κύριας αγωγής, ήτοι στις 18 Μαρτίου 1999, ο προσφεύγων ζήτησε αναβολή προκειμένου αυτή να συνεκδικασθεί με την παρεμπόμπουσα αγωγή της οποίας η δικάσιμος είχε

ορισθεί για τις 20 Μαΐου 1999. Το δικαστήριο αρνήθηκε. Απέρριψε επίσης μία αίτηση εξαιρέσεως που είχε καταθέσει ο προσφεύγων κατόπιν της απόρριψης του αιτήματος αναβολής.

23. Ο προσφεύγων ήταν παρών κατά τη συζήτηση αλλά αρνήθηκε να συμμετάσχει.

24. Με απόφαση της 23^{ης} Δεκεμβρίου 1999, το πρωτοδικείο καταδίκασε τον προσφεύγοντα να καταβάλει σε έκαστο εκ των αιτούντων 30.000.000 δραχμές (88.041 ευρώ περίπου), να απόσχει από οποιαδήποτε παρόμοια προσβολή στο μέλλον και να ζητήσει εγγράφως συγνώμη εντός προθεσμίας πέντε ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης, επί ποινής προστίμου 50.000 δραχμών για κάθε ημέρα καθυστέρησης και φυλάκισης ενός μηνός. Ο προσφεύγων καταδικάσθηκε επίσης σε καταβολή της δικαστικής δαπάνης της αντίδικης πλευράς, ήτοι 930.000 δραχμών (2.729 ευρώ περίπου) σε έκαστο εκ των δύο αιτούντων.

Γ. Η διαδικασία ενώπιον του εφετείου

25. Στις 6 Απριλίου 2000, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής. Η συζήτηση της έφεσης διαχωρίστηκε σε δύο διαδικασίες στο μέτρο που αφορούσε αφενός την ανακρίτρια και αφετέρου τον εισαγγελέα.

1. Η σχετική με τον εισαγγελέα διαδικασία

26. Έχοντας ορισθεί αρχικά για τις 8 Φεβρουαρίου 2011, η συζήτηση αναβλήθηκε για τις 31 Μαΐου 2001, ημερομηνία κατά την οποία αυτή έλαβε χώρα. Με προδικαστική απόφαση, το εφετείο ζήτησε συμπληρωματική ανάκριση και ιδίως εξέταση μαρτύρων.

27. Η εξέταση των μαρτύρων που πρότεινε η αντίδικη πλευρά έλαβε χώρα στις 11 Μαρτίου, 28 Μαΐου και 29 Οκτωβρίου 2002 και στις 14

Ιανουαρίου 2003. Η εξέταση των μαρτύρων που πρότεινε ο προσφεύγων έλαβε χώρα στις 11 Μαρτίου και 21 Οκτωβρίου 2003, και κατόπιν στις 27 Ιανουαρίου, 20 Απριλίου, 29 Ιουνίου και 2 Νοεμβρίου 2004.

28. Η συζήτηση επί της ουσίας έλαβε χώρα στις 26 Μαΐου 2005. Εν τούτοις, το εφετείο διέταξε τη διεξαγωγή νέας συζήτησης διότι παραιτήθηκε ο πρόεδρος της σύνθεσης του εφετείου. Στις 27 Ιουνίου 2005, η αντίδικη πλευρά κάλεσε το εφετείο να ορίσει δικάσιμο. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 8 Δεκεμβρίου 2005.

29. Με απόφαση της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2006, το εφετείο καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε καταβολή του ποσού των 15.000 ευρώ στον εισαγγελέα. Το εφετείο υπογράμμισε ότι με τις από 12 Φεβρουαρίου και 9 Μαΐου 1997 μηνύσεις του, την από 30 Ιουλίου 1997 αγωγή κακοδικίας, τη δήλωσή του που δημοσιεύθηκε στις 6 Μαΐου 1998 στην εφημερίδα «Αδέσμευτος Τύπος», την επιστολή του που δημοσιεύθηκε στις 25 Οκτωβρίου 1998 στην εφημερίδα «Το Βήμα» καθώς και με την κατάθεσή του ενώπιον του αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου στις 10 Νοεμβρίου 1998, ο προσφεύγων είχε διαδώσει κατά τρόπο εξακολουθητικό, άλλοτε αμέσως άλλοτε εμμέσως και υπαινικτικώς πλην αρκούντως σαφώς, γεγονότα το περιεχόμενο των οποίων μπορούσε να θίξει και πράγματι έθιγε την τιμή και την υπόληψη του ενάγοντος δηλώνοντας ότι η απόφαση του εισαγγελέα αιτιολογείτο από σκέψεις που δε συνιστούσαν εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, ήτοι ότι αυτός είχε χρηματιστεί. Το εφετείο σημείωσε επιπλέον ότι ο προσφεύγων είχε διανθίσει τις δηλώσεις του περί χρηματισμού με διάφορες καταφρονητικές της τιμής και υπολήψεως του εισαγγελέως εκφράσεις, όπως «διαβλητή, αργυρώνητη και νοσηρά εμπαθής κρίση (...) που δεν είναι κρίση Δικαιοσύνης, αλλά ανθρώπινης ευτέλειας και χυδαιότητας», «το ύψος του ποσού δίνει την αίσθηση σκληρής ειρωνείας και καγχασμού», «απομένουν οι εκδοχές της αργυρώνητης κρίσης και των διασυνδέσεων με την πολυπλόκαμη και με

ισχυρές προσβάσεις συμμορία του Χ.Χ.», «[η αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών] χρησιμοποιείται ως άλλοθι για αργυρώνητες, διαβλητές, υπαγορευμένες από συμμορίες του υποκόσμου ή έστω νοσηρά εμπαιθείς κρίσεις ανάξιων και επίορκων δικαστικών λειτουργών», «η τόση και τέτοια στοργική μεταχείριση του συγκεκριμένου κακοποιού», «οι άνθρωποι αυτοί δεν έδωσαν ποτέ την ελάχιστη στοιχειωδώς απάντηση για την κρίση τους».

30. Το εφετείο επεσήμανε ότι αυτές οι δηλώσεις είχαν γίνει ενώπιον τρίτων, ήτοι: αφενός, ενώπιον προσώπων στα οποία είχαν κοινοποιηθεί αυτά τα έγγραφα (εισαγγελείς, δικαστές, υπουργός Δικαιοσύνης, πρόεδρος του δικηγορικού συλλόγου Αθηνών) και, αφετέρου, ενώπιον προσώπων που είχαν λάβει γνώση του περιεχομένου αυτών των εγγράφων στο πλαίσιο της εκτέλεσης των καθηκόντων τους (εισαγγελείς που συμμετείχαν στην πειθαρχική έρευνα, γραμματείς, μέλη του δικαστηρίου αγωγών κακοδικίας, επόπτης-σύμβουλος του Αρείου Πάγου), καθώς και των αμέτρητων αναγνωστών των εφημερίδων ημερήσιας κυκλοφορίας «Αδέσμευτος Τύπος» και «Το Βήμα». Οι δηλώσεις αυτές ήταν ψευδείς και ο προσφεύγων το γνώριζε. Ο προσφεύγων, έμπειρος δικηγόρος ο οποίος ασκούσε το επάγγελμα για σχεδόν είκοσι έτη, γνώριζε ότι η δήλωσή του, σύμφωνα με την οποία ο εισαγγελέας είχε χρηματιστεί, δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα.

31. Το εφετείο σημείωσε, μεταξύ άλλων, ότι δηλώνοντας «Αυτό δεν είναι Δικαιοσύνη, είναι παραμάγαζο των μπράβων του Χ.Χ.», ο προσφεύγων είχε εκδηλώσει με έντονο τρόπο την καταφρόνησή του προς το πρόσωπο του ενάγοντος προκειμένου να του προκαλέσει βλάβη. Έκρινε ότι το επιχείρημα του προσφεύγοντος, σύμφωνα με το οποίο οι δηλώσεις αυτές είχαν γίνει στο πλαίσιο μίας δικαστικής διαδικασίας, έπρεπε να απορριφθεί, εκτιμώντας ότι ο παράνομος χαρακτήρας της πράξης του δεν είχε αρθεί, στο μέτρο που οι επίδικες δηλώσεις περιείχαν στοιχεία συκοφαντικής δυσφήμισης. Ο προσφεύγων δεν αρκέστηκε στο να εκφράσει τη διαφωνία

του προς την απόφαση του εισαγγελέα ή να ασκήσει κριτική, ή ακόμη να ζητήσει πειθαρχική έρευνα σε βάρος του, αλλά προέβαλε ψευδή γεγονότα, ήτοι τον χρηματισμό του, γεγονός το οποίο ήταν συκοφαντικό και έθιγε βάνουσα την τιμή και υπόληψη ενός δικαστικού λειτουργού.

32. Το εφετείο απέρριψε το αίτημα του προσφεύγοντος περί κλήσης του εισαγγελέα ενώπιόν του κατ'εφαρμογή του άρθρου 245 του κώδικα ποινικής δικονομίας. Έκρινε ότι σκοπός του άρθρου αυτού ήταν να διασφαλίζει τον πλήρη χαρακτήρα της επιχειρηματολογίας των διαδίκων και διέφερε από το άρθρο 415 του ίδιου κώδικα, το οποίο αφορούσε την εξέταση των διαδίκων για τον σκοπό της τεκμηρίωσης των αποδείξεων. Ως προς τούτο, το εφετείο επεσήμανε ότι τόσο ο εισαγγελέας όσο και η ανακρίτρια είχαν διατυπώσει με επαρκή σαφήνεια, στο πλαίσιο της αγωγής κακοδικίας, τους λόγους που τους είχαν οδηγήσει να αποφανθούν όπως έπραξαν στην περίπτωση του Χ.Χ.

33. Τέλος, το εφετείο διέταξε τη διαγραφή ορισμένων φράσεων και εκφράσεων που περιέχονταν στο υπόμνημα έφεσης του προσφεύγοντος, για τον λόγο ότι αυτές περιείχαν υπαινιγμούς περί μεροληψίας των δικαστών και της προέδρου του πρωτοδικείου.

34. Μειώνοντας το ποσό της ποινής που επέβαλε στον προσφεύγοντα, το εφετείο έλαβε υπόψη την ψυχολογική κατάσταση στην οποία αυτός βρισκόταν μετά την επίθεση που δέχθηκε.

2. Η σχετική με την ανακρίτρια διαδικασία

35. Κατά τη συζήτηση της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2001, με προδικαστική απόφαση, το εφετείο διέταξε συμπληρωματική ανάκριση και ιδίως εξέταση μαρτύρων. Αυτή έλαβε χώρα στις 8 Απριλίου, 13 Μαΐου, 16 Σεπτεμβρίου και 9 Δεκεμβρίου 2002, 17 Μαρτίου, 2 Ιουνίου, 20 Οκτωβρίου και 3 Νοεμβρίου 2003 (λόγω αποχής των δικηγόρων), 26 Ιανουαρίου, 15 Μαρτίου και 2 Μαΐου 2004.

36. Η συζήτηση επί της ουσίας άρχισε στις 27 Δεκεμβρίου 2004, αλλά αναβλήθηκε για τις 2 Ιουνίου 2005, 2 Φεβρουαρίου, 12 Οκτωβρίου (λόγω των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών) και 15 Οκτωβρίου 2006, 22 Φεβρουαρίου και 11 Οκτωβρίου 2007, 31 Ιανουαρίου (λόγω πένθους για τον θάνατο του Αρχιεπισκόπου Αθηνών), 22 Μαΐου και 13 Νοεμβρίου 2008 (λόγω στάσης εργασίας των γραμματέων) και 21 Μαΐου 2009. Κατά τη συζήτηση της 24^{ης} Ιουλίου 2009, με προδικαστική απόφαση, το δικαστήριο διέταξε νέα συζήτηση λόγω παραίτησης ενός δικαστή του εφετείου. Κατόπιν, στις 24 Σεπτεμβρίου 2009, η αντίδικος του προσφεύγοντος κάλεσε το εφετείο να ορίσει νέα δικάσιμο. Έχοντας οριστεί για τις 21 Οκτωβρίου 2010, αυτή αναβλήθηκε (με αίτημα του προσφεύγοντος λόγω μη καθαρογραφής της προδικαστικής απόφασης) για τις 20 Οκτωβρίου 2011 και αναβλήθηκε κατόπιν εκ νέου λόγω απεργίας των γραμματέων.

37. Η διαδικασία εκκρεμεί ακόμη.

Δ. Η διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου

38. Στις 22 Δεκεμβρίου 2006, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2006 (πιο πάνω παράγραφος 29). Επικαλείτο, μεταξύ άλλων, παραβίαση των άρθρων 6 § 1 και 10 Σύμβασης. Αμφισβητούσε την αιτιολογία της εφετειακής απόφασης ως προς το άρθρο 6 και επικαλείτο την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Ρίζος και Ντάσκας κατά Ελλάδας* (αριθ. 65545/01, 27 Μαΐου 2004) ως προς το άρθρο 10.

39. Η συζήτηση ορίστηκε για τις 21 Ιανουαρίου 2008, αλλά αναβλήθηκε για τις 12 Ιανουαρίου 2009.

40. Στις 17 Δεκεμβρίου 2007, ο εισαγγελέας κοινοποίησε στον προσφεύγοντα διαταγή πληρωμής για το ποσό των 33.388,70 ευρώ, στη βάση της απόφασης του εφετείου (συμπεριλαμβανομένων των τόκων). Ο

προσφεύγων κατάθεσε αίτηση αναστολής εκτέλεσης της διαταγής πληρωμής η οποία απορρίφθηκε από τον Άρειο Πάγο, σε συμβούλιο, στις 7 Ιανουαρίου 2008.

41. Στις 26 Μαΐου 2008, ο δικηγορικός σύλλογος Αθηνών παρενέβη στη διαδικασία υπέρ του προσφεύγοντος.

42. Η συζήτηση, η οποία είχε εν τω μεταξύ αναβληθεί, έλαβε χώρα στις 12 Ιανουαρίου 2009.

43. Με την απόφαση αριθ. 545/2009, της 9^{ης} Μαρτίου 2009, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση και την παρέμβαση του δικηγορικού συλλόγου. Έκρινε ότι το εφετείο δεν είχε παραβιάσει το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, ότι αυτό είχε ορθώς χαρακτηρίσει τις δηλώσεις ως προσβλητικές για την τιμή και την υπόληψη του εισαγγελέα και ότι οι λόγοι της απόφασής του δεν ήταν αντιφατικοί. Αναφερόμενος στο άρθρο 10 της Σύμβασης, έκρινε ότι αν και το άρθρο 367 του ποινικού κώδικα επέτρεπε την άρση του παράνομου χαρακτήρα μίας πράξης με σκοπό την προστασία ενός δικαιώματος (εκτός της ελευθερίας έκφρασης), τούτο δεν προβλεπόταν σε περιπτώσεις συκοφαντικής δυσφήμισης, και ως εκ τούτου το εφετείο είχε ορθώς αρνηθεί να εφαρμόσει αυτό το άρθρο στην προκειμένη περίπτωση. Επιπλέον, οι δηλώσεις του προσφεύγοντος ως προς τον εισαγγελέα δεν μπορούσαν να χαρακτηρισθούν απλές και θεμιτές αξιολογικές κρίσεις.

44. Η απόφαση του Αρείου Πάγου καθαρογράφηκε στις 27 Μαΐου 2009 αλλά η χορήγηση αντιγράφου της απόφασης ήταν δυνατή μόνο από τις 10 Ιουνίου 2009, ημερομηνία κατά την οποία αυτή θεωρήθηκε και αρχειοθετήθηκε, σύμφωνα με τη βεβαίωση που προσκόμισε ο ίδιος ο Άρειος Πάγος.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

45. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του ποινικού κώδικα έχουν ως εξής:

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα 14
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION
SERVICE, ATHENS

Άρθρο 363

Συκοφαντική δυσφήμιση

«Αν στην περίπτωση του άρθρου 362, το γεγονός είναι ψευδές και ο υπαίτιος γνώριζε ότι αυτό είναι ψευδές τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Μαζί με τη φυλάκιση μπορεί να επιβληθεί και χρηματική ποινή (...).»

Άρθρο 367

«1. Δεν αποτελούν άδικη πράξη: α) οι δυσμενείς κρίσεις για επιστημονικές, καλλιτεχνικές ή επαγγελματικές εργασίες, β) οι δυσμενείς εκφράσεις που περιέχονται σε έγγραφο δημόσιας αρχής για αντικείμενα που ανάγονται στον κύκλο της υπηρεσίας της, καθώς και γ) οι εκδηλώσεις που γίνονται για την εκτέλεση νόμιμων καθηκόντων, την άσκηση νόμιμης εξουσίας ή για τη διαφύλαξη (προστασία) δικαιώματος (...).

2. Η προηγούμενη διάταξη δεν εφαρμόζεται: α) όταν οι παραπάνω κρίσεις και εκδηλώσεις περιέχουν τα συστατικά στοιχεία της πράξης του άρθρου 363, καθώς και β) όταν από τον τρόπο της εκδήλωσης ή από τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη, προκύπτει σκοπός εξύβρισης».

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1
ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

46. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας, η οποία περατώθηκε με την απόφαση αριθ. 545/2009 του Αρείου Πάγου,

παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως (...)»

47. Όπως και η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων, τόσο στην προσφυγή του όσο και στις παρατηρήσεις του, παραπονείται μόνο για τη διαδικασία που άρχισε στις 5 Ιανουαρίου 1999 με την κατάθεση της αγωγής ενώπιον του πρωτοδικείου και η οποία, μετά τον διαχωρισμό των υποθέσεων κατά τον δεύτερο βαθμό, περατώθηκε με την απόφαση αριθ. 545/2009 του Αρείου Πάγου, δηλαδή για τη διαδικασία που σχετίζεται με τον εισαγγελέα. Η επίμαχη διαδικασία διήρκεσε επομένως δέκα έτη και πέντε μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

48. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί λόγω μη τήρησης της εξάμηνης προθεσμίας όσον αφορά την επίδικη διαδικασία. Υπογραμμίζει ότι η κρίσιμη ημερομηνία είναι η 9^η Μαρτίου 2009, ημερομηνία κατά την οποία ο Άρειος Πάγος εξέδωσε την απόφασή του, διότι αυτή είναι εν γένει η ημερομηνία από την οποία οι διάδικοι γνωρίζουν την έκβαση της διαδικασίας και μπορούν να λάβουν γνώση του σχεδίου της απόφασης του Αρείου Πάγου. Αν δε ληφθεί υπόψη αυτή η ημερομηνία, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη εκείνη της καθαρογραφής της απόφασης, ήτοι η 27^η Μαΐου 2009.

49. Ο προσφεύγων αντικρούει αυτή τη θέση.

50. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, όταν η επίδοση της οριστικής εσωτερικής απόφασης δεν προβλέπεται από το εσωτερικό δίκαιο, όπως εν προκειμένω, πρέπει να

λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία από την οποία οι διάδικοι μπορούν πράγματι να λάβουν γνώση του περιεχομένου της (βλέπε μεταξύ άλλων *Παπαγελάς κατά Ελλάδας* [GC], no. 31423/96, § 30, CEDH 1999-II). Ωστόσο, η ημερομηνία αυτή είναι εκείνη από την οποία μπορούν να λάβουν θεωρημένο αντίγραφο της απόφασης του επιληφθέντος ανώτατου δικαστηρίου (*Σταυρινουδάκης κατά Ελλάδας*, αριθ. 26307/07, § 22, 29 Οκτωβρίου 2009 και *Τσάσνικ και Καούνης κατά Ελλάδας*, αριθ. 3142/08, § 26, 14 Ιανουαρίου 2010).

51. Στην προαναφερόμενη απόφαση *Τσάσνικ και Καούνης*, η ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση του Αρείου Πάγου είχε καθαρογραφεί και θεωρηθεί ήταν η ίδια, κάτι που δεν ισχύει στην προκειμένη περίπτωση. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι σε τέτοιες περιπτώσεις, η καθοριστική ημερομηνία από την οποία πρέπει να υπολογίζεται η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης είναι εκείνη της καθαρογραφής της απόφασης διότι αυτή είναι που «καθιστά δυνατή τη χορήγηση θεωρημένου αντιγράφου», όπως εξάλλου διευκρινίζει ο Άρειος Πάγος στις βεβαιώσεις που χορηγεί στους ενδιαφερομένους, και που επιτρέπει σε αυτούς να λάβουν γνώση του οριστικού περιεχομένου της απόφασης.

52. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι αν και η απόφαση του Αρείου Πάγου, οριστική εσωτερική απόφαση υπό την έννοια του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, καθαρογράφηκε στις 27 Μαΐου 2009, αυτή θεωρήθηκε και αρχειοθετήθηκε μόλις στις 10 Ιουνίου 2009, ημερομηνία από την οποία ο προσφεύγων μπορούσε να λάβει αντίγραφο αυτής και να λάβει γνώση του ακριβούς περιεχομένου της. Έπεται ότι η προσφυγή, η οποία κατατέθηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2009, δεν είναι εκπρόθεσμη.

53. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επιπλέον ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης και ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

54. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του πρωτοδικείου ήταν εύλογη. Ομοίως εύλογη ήταν και η διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του εφετείου διότι το εφετείο οδηγήθηκε να λάβει τρεις αποφάσεις, ήτοι δύο προδικαστικές αποφάσεις και εκείνη επί της ουσίας της υπόθεσης. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι ο προσφεύγων ομοίως ζήτησε την αναβολή της συζήτησης έξι φορές ενώπιον του εφετείου. Τέλος, ο Αρειος Πάγος χρειάστηκε να αποφανθεί όχι μόνο επί της αίτησης αναίρεσης, αλλά και επί της παρέμβασης του δικηγορικού συλλόγου Αθηνών.

55. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η διαδικασία δεν τήρησε τις απαιτήσεις του άρθρου 6 § 1.

56. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μίας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς των προσφευγόντων και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII). Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε πιο πάνω αναφερόμενη υπόθεση *Frydlender*).

57. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η συνολική διάρκεια της διαδικασίας, άνω των δέκα ετών για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας, είναι a priori υπερβολικά μακρόχρονη. Αν και η διαδικασία ενώπιον του πρωτοδικείου διήρκεσε έντεκα μήνες και δεκαοκτώ ημέρες,

διάρκεια η οποία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί μη εύλογη, τούτο δεν ισχύει για την κατ'εφεση και την αναιρετική διαδικασία.

58. Στο δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας, το εφετείο, ενώπιον του οποίου η σχετική έφεση κατατέθηκε στις 6 Απριλίου 2000, αποφάνθηκε περίπου πέντε έτη και δέκα μήνες αργότερα. Αν και διέταξε συμπληρωματική ανάκριση με προδικαστική απόφαση της 31^{ης} Οκτωβρίου 2001, η εξέταση των μαρτύρων που πρότεινε η αντίδικη πλευρά διήρκεσε έως τις 14 Ιανουαρίου 2003 και εκείνη των μαρτύρων που πρότεινε ο προσφεύγων από τις 11 Μαρτίου 2003 έως τις 2 Νοεμβρίου 2004 (πιο πάνω παράγραφος 27). Το Δικαστήριο σημειώνει το επιχείρημα της Κυβέρνησης σύμφωνα με το οποίο ο συνολικός αριθμός συζητήσεων οφείλεται σε αιτήματα αναβολής του προσφεύγοντος. Υπενθυμίζει ωστόσο επί αυτού ότι η συμπεριφορά των ενδιαφερομένων δεν απαλλάσσει τους δικαστές από το να διασφαλίζουν την επιθυμητή από το άρθρο 6 § 1 ταχύτητα (*Λιτοσελίτης κατά Ελλάδας*, αριθ. 62771/00, § 30, 5 Φεβρουαρίου 2004). Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι στις 26 Μαΐου 2006, ημερομηνία της συζήτησης, ο πρόεδρος της σύνθεσης του εφετείου παραιτήθηκε και έτσι έλαβε χώρα νέα συζήτηση στις 8 Δεκεμβρίου 2005.

59. Όσον αφορά τη διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου, αυτή άρχισε στις 22 Δεκεμβρίου 2006 και περατώθηκε στις 10 Ιουνίου 2009. Διήρκεσε επομένως δύο έτη, πέντε μήνες και δεκαοκτώ ημέρες. Εντός αυτού του χρονικού διαστήματος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, κατόπιν της αναβολής της συζήτησης της 21^{ης} Ιανουαρίου 2008, ορίσθηκε νέα δικάσιμος για τις 12 Ιανουαρίου 2009, ήτοι σχεδόν ένα έτος αργότερα. Τέλος, το αίτημα παρέμβασης υποβλήθηκε μετά την αναβολή της συζήτησης και κρίθηκε συγχρόνως με την αίτηση αναίρεσης, γεγονός που δεν καθυστέρησε τη διαδικασία.

60. Ενόψει όλων των στοιχείων που του υποβλήθηκαν και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος, το

Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω, η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση περί «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

**II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 10
ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ**

61. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η αστική καταδίκη του στην καταβολή αποζημίωσης στον εισαγγελέα συνιστά αδικαιολόγητη προσβολή του δικαιώματός του στην ελευθερία έκφρασης, όπως την εγγυάται το άρθρο 10, σύμφωνα με το οποίο:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν γνώμης ως και την ελευθερίαν λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών ή ιδεών, άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων. Το παρόν άρθρον δεν κωλύει τα Κράτη από του να υποβάλωσι τας επιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ή τηλεοράσεως εις κανονισμούς εκδόσεως αδειών λειτουργίας.

2. Η άσκησης των ελευθεριών τούτων συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνας δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία δια την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υπολείψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.»

A. Επί του παραδεκτού

62. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι αυτή η αιτίαση πρέπει ομοίως να απορριφθεί λόγω μη τήρησης της εξάμηνης προθεσμίας. Το Δικαστήριο παραπέμπει ως προς τούτο στο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε στην παράγραφο 52 της παρούσας απόφασης.

63. Διαπιστώνει επιπλέον ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3^α) της Σύμβασης και ότι δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

64. Η Κυβέρνηση παραδέχεται την ύπαρξη επέμβασης η οποία «προβλεπόταν από το νόμο», ήτοι από τα άρθρα 361-363 του ποινικού κώδικα και 57, 59 και 914 του αστικού κώδικα. Υπογραμμίζει ότι όταν απορρίφθηκαν οι μηνύσεις του προσφεύγοντος κατά των δύο δικαστικών καθώς και η αγωγή κακοδικίας, ο προσφεύγων απευθύνθηκε στον τύπο. Εν τούτοις, τα όσα αυτός ανέφερε στον τύπο έκρυβαν προσωπικές εμπάθειες που ουδεμία σχέση είχαν με την ελευθερία της έκφρασης. Τα τρία δικαστήρια που αποφάνθηκαν επί της υπόθεσης αναγνώρισαν όλα τον δυσφημιστικό χαρακτήρα των δηλώσεων του προσφεύγοντος και το γεγονός ότι αυτές δε βασίζονταν σε πραγματικά γεγονότα. Λόγω της φύσης των καθηκόντων τους, ο εισαγγελέας και η ανακρίτρια δεν είχαν τη δυνατότητα να ασκήσουν το δικαίωμα απάντησης μέσω του τύπου. Μόνη επιλογή τους ήταν να υπερασπίσουν τον εαυτό τους δια της δικαστικής οδού. Οι δηλώσεις του προσφεύγοντος δεν περιορίζονταν στη διατύπωση αμφιβολιών επί της ορθότητας μιας δικαστικής απόφασης, αλλά απέκλειαν

το ενδεχόμενο να ενήργησαν οι δικαστές σύμφωνα με τους κανόνες της δεοντολογίας. Υποστηρίζει ότι η επέμβαση ήταν ανάλογη προς τον διωκόμενο σκοπό, ήτοι την προστασία της τιμής και της υπόληψης των δύο δικαστικών.

65. Ο προσφεύγων ανταπαντά ότι τα όσα περιέχονταν σε αυτές τις αναφορές, μηνύσεις και αγωγές συνιστούσαν αξιολογικές κρίσεις, κριτική και έκφραση μίας γενικότερης ανησυχίας εκ μέρους του για τη λειτουργία της δικαιοσύνης. Επικαλείται πολυάριθμες αποφάσεις του Δικαστηρίου στις οποίες αυτό διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 10 όταν δημοσιογράφοι ή δικηγόροι είχαν καταδικασθεί γιατί είχαν ασκήσει κριτική στη δικαιοσύνη. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, διατύπωνε μία σκληρή αλλά όχι υπερβολικά αυστηρή κριτική ως προς το γεγονός ότι ο κατηγορούμενος είχε αφεθεί ελεύθερος καταβάλλοντας μόνο μία εγγύηση 585 ευρώ ενώ ήταν ύποπτος τέλεσης μίας σειράς πολύ σοβαρών αδικημάτων σε βάρος του. Η ελληνική δικαιοσύνη δεν έλαβε υπόψη ούτε την ιδιότητά του ως δικηγόρου, ούτε εκείνη του θύματος κακομεταχείρισης και εξευτελισμού (θύμα πυροβολισμού, θύμα εκβίασης, σωματικής βλάβης και εξευτελισμού ενώπιον συνεργάτιδας).

66. Επαναλαμβάνοντας τα σχετικά αποσπάσματα των δηλώσεών του, υπογραμμίζει ότι αυτές δεν συνιστούσαν απαρίθμηση συγκεκριμένων περιστατικών που αφορούσαν τους δύο δικαστικούς που συμμετείχαν στην υπόθεση, αλλά αξιολογικές κρίσεις επί μίας γενικότερης προβληματικής. Ωστόσο, εξαιτίας αυτού όχι μόνο καταδικάστηκε στην καταβολή ενός μεγάλου χρηματικού ποσού αλλά, ως συνέπεια, τέθηκε σε πλειστηριασμό η οικογενειακή οικία του. Πράγματι, στις 28 Μαΐου 2008, ο εισαγγελέας ζήτησε να γίνει κατάσχεση του διαμερίσματός του και πλειστηριασμός αυτού για την καταβολή των ποσών που οφείλονταν δυνάμει της απόφασης της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2006. Η συμπεριφορά των αρχών και η σοβαρότητα

της ποινής που του επιβλήθηκε καθιστούν την επέμβαση δυσανάλογη ως προς τον διωκόμενο σκοπό.

2. *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

α) *Γενικές αρχές*

67. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο ρόλος του συνίσταται στο να αποφαίνεται επί του ζητήματος αν ένας «περιορισμός» της ελευθερίας της έκφρασης συμβιβάζεται με το άρθρο 10 της Σύμβασης. Προς τον σκοπό αυτό, εξετάζει την επίδικη επέμβαση υπό το φως του συνόλου της υπόθεσης προκειμένου να καθορίσει αν αυτή ήταν «ανάλογη προς τον διωκόμενο θεμιτό σκοπό» και αν οι λόγοι που επικαλέστηκαν οι εθνικές αρχές για να την δικαιολογήσουν φαίνονται «προσήκοντες και επαρκείς». Πράττοντας τούτο, το Δικαστήριο πρέπει να πειστεί ότι οι εθνικές αρχές εφήρμοσαν κανόνες σύμφωνους προς τις καθιερωθείσες από το άρθρο 10 αρχές, και τούτο, στηριζόμενο, επιπλέον, πάνω σε μία αποδεκτή εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Jersild κατά Δανίας*, απόφαση της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 1994, série A no. 298, § 31, *Hertel κατά Ελβετίας*, απόφαση της 25^{ης} Αυγούστου 1998, Recueil 1998-VI, § 46, *Chauvy και λοιποί κατά Γαλλίας*, αριθ. 64915/01, § 70, CEDH 2004-VI και *Steel και Morris κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 68416/01, § 87, CEDH 2005-II).

68. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι όταν πληροφορίες που αφορούν τη λειτουργία της δικαιοσύνης, βασικού θεσμού για κάθε δημοκρατική κοινωνία, διαδίδονται στον τύπο, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαίτερη αποστολή της δικαστικής εξουσίας στην κοινωνία. Ως θεματοφύλακας της δικαιοσύνης, θεμελιώδους αξίας σε ένα Κράτος δικαίου, η λειτουργία της χρειάζεται την εμπιστοσύνη των πολιτών για να ευημερήσει. Μπορεί ως εκ τούτου να αποδειχθεί αναγκαίο να

προστατευθεί αυτή έναντι αβάσιμων καταστρεπτικών επιθέσεων, ιδίως εφόσον το καθήκον διακριτικότητας απαγορεύει στους θιγόμενους δικαστές να αντιδρούν (*Prager και Oberschlick κατά Αυστρίας*, απόφαση της 26^{ης} Απριλίου 1995, série A no. 313, § 34).

69. Προκειμένου περί της φύσεως εκφράσεων ικανών να βλάψουν την υπόληψη ενός ατόμου, το Δικαστήριο διακρίνει κατά παράδοση μεταξύ γεγονότων και αξιολογικών κρίσεων. Ενώ η υπόσταση των πρώτων μπορεί να αποδειχθεί, οι δεύτερες δεν προσφέρονται για επίδειξη της ακρίβειάς τους. Όταν μία δήλωση ερμηνεύεται ως αξιολογική κρίση, η αναλογικότητα της επέμβασης μπορεί να είναι συνάρτηση της ύπαρξης μιας επαρκούς πραγματικής βάσης, διότι, ελλείψει τέτοιας βάσης, μία αξιολογική κρίση μπορεί και αυτή να αποδειχθεί υπερβολική (βλέπε, για παράδειγμα, *Feldek κατά Σλοβακίας*, αριθ. 29032/95, §§ 75-76, CEDH 2001-VIII, *Jerusalem κατά Αυστρίας*, αριθ. 26958/95, § 43, CEDH 2001-II, *De Haes και Gijssels κατά Βελγίου*, 24 Φεβρουαρίου 1997, § 47, Recueil 1997-I, *Prager και Oberschlick κατά Αυστρίας* (αριθ.2), 1^η Ιουλίου 1997, § 33, Recueil 1997-IV). Όσο πιο σοβαρός είναι ένας ισχυρισμός τόσο πιο στέρεη πρέπει να είναι η πραγματική βάση του (*Pedersen και Baadsgaard κατά Δανίας* [GC], αριθ. 49017/99, § 78, CEDH 2004-XI).

70. Τέλος, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η φύση και η βαρύτητα των επιβληθεισών ποινών είναι στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν πρόκειται να αξιολογηθεί η αναλογικότητα μιας προσβολής του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης (*Cumprănă και Mazăre κατά Ρουμανίας* [GC], αριθ. 33348/96, § 111, CEDH 2004-XI).

β) Εφαρμογή των αρχών στην προκειμένη περίπτωση

71. Σε ό,τι αφορά την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι οι διάδικοι συμφωνούν στο ότι οι αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων συνιστούν επέμβαση στην ελευθερία έκφρασης του

προσφεύγοντος. Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι η επίδικη επέμβαση «προβλεπόταν από το νόμο», ήτοι το άρθρο 363 του ποινικού κώδικα. Τέλος, το επίδικο μέτρο περιορισμού επεδίωκε έναν θεμιτό σκοπό ως προς το άρθρο 10 § 2 της Σύμβασης, ήτοι την προστασία της υπόληψης τρίτων, εν προκειμένω εκείνης των δικαστικών λειτουργιών.

72. Οι διάδικοι εστίασαν τα επιχειρήματά τους στην ανάγκη της επίδικης επέμβασης. Το Δικαστήριο θα εξετάσει ως εκ τούτου το ζήτημα κατά πόσον η επίδικη επέμβαση ήταν ανάλογη προς τον διωκόμενο θεμιτό σκοπό και αν οι λόγοι που προέβαλαν τα εθνικά δικαστήρια για να την αιτιολογήσουν φαίνονται προσήκοντες και επαρκείς.

73. Το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι ο προσφεύγων, έμπειρος δικηγόρος, καταδικάστηκε για συκοφαντική δυσφήμιση τελεσθείσα, μεταξύ άλλων, μέσω του τύπου σε βάρος ενός εισαγγελέα κατόπιν της απελευθέρωσης με εγγύηση του ατόμου που του επιτέθηκε και το οποίο είχε βεβαρυσμένο ποινικό μητρώο. Ο προσφεύγων είχε καταθέσει δύο μηνύσεις σε βάρος του εισαγγελέα και της ανακρίτριας καθώς και αγωγή κακοδικίας ενώπιον του δικαστηρίου αγωγών κακοδικίας. Τόσο οι μηνύσεις όσο και η αγωγή απορρίφθηκαν από τους αρμόδιους εισαγγελείς και το προαναφερόμενο δικαστήριο αντίστοιχα. Το συμβάν και οι διαδικασίες αποτέλεσαν αντικείμενο άρθρων στον τύπο, σε τρεις εθνικές εφημερίδες μεγάλης κυκλοφορίας. Τα άρθρα αναφέρονταν στις δηλώσεις που έκανε ο προσφεύγων στις μηνύσεις του. Μία από τις εφημερίδες δημοσίευσε επίσης επιστολή του προσφεύγοντος, ο οποίος ασκούσε το δικαίωμα απάντησης σε ένα άρθρο που είχε δημοσιευθεί προγενέστερα (πιο πάνω παράγραφος 16) αναφορικά με την έρευνα που διενεργείτο σε βάρος ενός από τα άτομα που του είχαν επιτεθεί. Αναπαρήγαγαν τα λόγια του προσφεύγοντος ως προς τον εισαγγελέα και την ανακρίτρια και προέβαλαν κυρίως μία δήλωση του προσφεύγοντος σύμφωνα με την οποία η απόφαση να αφεθούν ελεύθερα τα άτομα που του

επιτέθηκαν μπορούσε να εξηγηθεί από λόγους μη νομικούς, υπονοώντας το ενδεχόμενο χρηματισμού.

74. Για να επικυρώσει την καταδίκη του προσφεύγοντος από το πρωτοδικείο, το εφετείο έκρινε ότι ο προσφεύγων είχε διαδώσει κατά τρόπο εξακολουθητικό, άλλοτε αμέσως άλλοτε εμμέσως και υπαινικτικώς πλην αρκούντως σαφώς, γεγονότα το περιεχόμενο των οποίων μπορούσε να θίξει και πράγματι έθιγε την τιμή και την υπόληψη του εισαγγελέα δηλώνοντας ότι η απόφασή του αιτιολογείτο από σκέψεις που δε συνιστούσαν εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, αφήνοντας σαφώς να εννοηθεί ότι αυτός είχε χρηματιστεί. Ο προσφεύγων είχε διανθίσει τις δηλώσεις του περί χρηματισμού με διάφορες καταφρονητικές της τιμής και υπολήψεως του εισαγγελέως εκφράσεις, όπως «διαβλητή, αργυρώνητη και νοσηρά εμπαθής κρίση» και «απομένουν οι εκδοχές της αργυρώνητης κρίσης και των διασυνδέσεων με την πράγματι πολυπλόκαμη και με ισχυρές προσβάσεις συμμορία του Χ.Χ.». Κατά το εφετείο, οι δηλώσεις αυτές ήταν ψευδείς και ο προσφεύγων το γνώριζε. Όντας έμπειρος δικηγόρος που εξασκούσε το επάγγελμα για σχεδόν είκοσι έτη, γνώριζε ότι η δήλωσή του σύμφωνα με την οποία ο εισαγγελέας είχε χρηματιστεί δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα.

75. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι πρέπει να διαχωρίσει την παρούσα υπόθεση από την επικαλούμενη από τον προσφεύγοντα νομολογία, ιδίως τις αποφάσεις *Nikula κατά Φινλανδίας* (αριθ. 31611/96, 21 Μαρτίου 2002), *Κατράμη κατά Ελλάδας* (αριθ. 19331/05, 6 Δεκεμβρίου 2007) και *Κανελλοπούλου κατά Ελλάδας* (αριθ. 28504/05, 11 Οκτωβρίου 2007), στις οποίες το Δικαστήριο διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 10. Στην πρώτη, η προσφεύγουσα, δικηγόρος, είχε ασκήσει κριτική στον τρόπο με τον οποίο ένας εισαγγελέας είχε εκτελέσει τα καθήκοντά του σε μία υπόθεση στρεφόμενη κατά της πελάτιδός της και στην επιλεγείσα από αυτόν

τακτική, και δεν το είχε πράξει στον τύπο, όπως εν προκειμένω, αλλά στη διάρκεια μίας δίκης. Στη δεύτερη και την τρίτη υπόθεση, οι προσφεύγοντες είχαν αποτελέσει αντικείμενο καταδικών σε ποινές φυλάκισης με αναστολή.

76. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει να γίνει διάκριση ανάλογα με το αν οι επίδικες δηλώσεις του προσφεύγοντες απευθύνονταν αφενός στους δικαστές που κλήθηκαν αυτεπαγγέλτως να εκδικάσουν την υπόθεσή του και συμμετείχαν στην έρευνα επί των μηνύσεων και της αγωγής κακοδικίας, και αφετέρου, στον τύπο.

77. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι αφετηρία της παρούσας υπόθεσης είναι μία διαφορά μεταξύ αφενός του προσφεύγοντος και αφετέρου του εισαγγελέα και της ανακρίτριας σχετικά με μία δικαστική υπόθεση που αποτελούσε αντικείμενο ένορκης διοικητικής εξέτασης εντός της δικαιοσύνης η οποία διεξαγόταν μεταξύ των ενδιαφερομένων και των δικαστών στους οποίους είχε αυτή ανατεθεί και η οποία δεν επρόκειτο να βγει από τον κύκλο των προσώπων που συμμετείχαν σε αυτή (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Skalka κατά Πολωνίας*, αριθ. 43425/98, § 42, 27 Μαΐου 2003).

78. Εν τούτοις, η διάδοση στον τύπο των επίδικων δηλώσεων του προσφεύγοντος ήταν από τη φύση της ικανή να πείσει το κοινό ότι η απόφαση του εισαγγελέα και της ανακρίτριας βασιζόταν σε πιθανό χρηματισμό αυτών ενώ η σοβαρότητα των δηλώσεων αυτών, αν και κεκαλυμμένων, υπερέβαινε τα όρια του αποδεκτού σχολίου, χωρίς στέρεη πραγματική βάση. Πράγματι, αν και είναι αλήθεια ότι η απελευθέρωση του Χ.Χ. υπόκειτο σε ιδιαίτερα επεικείς όρους λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας των περιστατικών για τα οποία κατηγορείτο, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι το στοιχείο αυτό δεν ήταν από μόνο του αρκετό για να αποδείξει τα συμπεράσματα στα οποία είχε οδηγηθεί ο προσφεύγων. Αν και το μεγαλύτερο μέρος των δηλώσεων του προσφεύγοντος ήταν

πράγματι αξιολογικές κρίσεις και μπορούσαν να αιτιολογηθούν από το θεμιτό δικαίωμά του να αγανακτήσει απέναντι σε μία απόφαση που του φαινόταν άδικη, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ελλείπει επαρκούς πραγματικής βάσης, μία αξιολογική κρίση μπορεί και αυτή να αποδειχθεί υπερβολική (βλέπε, για παράδειγμα, προαναφερόμενη απόφαση *Feldek*, §§ 75-76). Το Δικαστήριο σημειώνει ως προς τούτο ότι σε κανένα χρονικό σημείο ο προσφεύγων δεν προσκόμισε, ούτε αποπειράθηκε έστω να προσκομίσει αποδείξεις για τον πραγματικό χαρακτήρα των ισχυρισμών του περί χρηματισμού.

79. Επιπλέον, η δράση των δικαστηρίων, τα οποία είναι θεματοφύλακες της δικαιοσύνης και των οποίων η αποστολή είναι θεμελιώδης σε ένα Κράτος δικαίου, χρειάζεται την εμπιστοσύνη του κοινού για να λειτουργεί σωστά. Έτσι, μπορεί να αποδειχθεί αναγκαίο να προστατεύεται αυτή έναντι αβάσιμων καταστρεπτικών επιθέσεων (*Sgarbi κατά Ιταλίας* (déc.), αριθ. 37115/06, 21 Οκτωβρίου 2008 και *Sophie Floquet et Francis Esménard κατά Γαλλίας* (déc.), αριθ. 29064/08 και 29979/08, 10 Ιανουαρίου 2012). Ο προσφεύγων δεν έλαβε προφυλάξεις ώστε να αποφύγει να χρησιμοποιήσει εκφράσεις που οδηγούν σε σύγχυση και η αγανάκτησή του δεν αρκεί για να δικαιολογήσει μία τόσο βίαιη και περιφρονητική αντίδραση για τη δικαιοσύνη (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Růžoný panter o.s. κατά Δημοκρατίας της Τσεχίας*, αριθ. 20240/08, § 34, 2 Φεβρουαρίου 2010 και προαναφερόμενη απόφαση *Skalka*, § 37).

80. Ως προς την αναλογικότητα της ποινής, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το εφετείο μείωσε την ποινή των 88.041 ευρώ που είχε επιβληθεί σε πρώτο βαθμό σε 15.000 ευρώ. Ως προς τούτο, το εφετείο έλαβε υπόψη την ψυχολογική κατάσταση στην οποία βρισκόταν ο προσφεύγων κατόπιν της επίθεσης που δέχθηκε. Αν και δε χωρεί αμφιβολία ότι το ποσό της καταδίκης αυτής είναι υψηλό, δεν είναι ωστόσο

παράλογο (βλέπε, για παράδειγμα, *Malvoisin κατά Γαλλίας* (déc.), αριθ. 44164/10, 11 Ιανουαρίου 2011).

81. Υπό αυτές τις συνθήκες και λαμβανομένης υπόψη της διατύπωσης των επίδικων εκφράσεων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι τα μέτρα που ελήφθησαν σε βάρος του προσφεύγοντος δεν ήταν δυσανάλογα ως προς τον διωκόμενο θεμιτό σκοπό. Ήταν ως εκ τούτου αιτιολογημένα ως προς το άρθρο 10 § 2 της Σύμβασης.

82. Δεν υπήρξε ως εκ τούτου παραβίαση αυτής της διάταξης.

III. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

83. Ο προσφεύγων παραπονείται για παραβίαση του άρθρου 6 § 1, διότι κατ'αυτόν τα εσωτερικά δικαστήρια που εκδίκασαν την υπόθεσή του δεν ήταν ανεξάρτητα και αμερόληπτα. Προς στήριξη αυτού του ισχυρισμού, προβάλλει την απόρριψη του αιτήματός του για αναβολή της συζήτησης από το πρωτοδικείο και την απόρριψη του αιτήματός του αναστολής εκτέλεσης της απόφασης του εφετείου. Ισχυρίζεται ότι τα εσωτερικά δικαστήρια τον μεταχειρίστηκαν όχι ως διάδικο στην ενώπιόν τους διαδικασία αλλά ως αντίδικο. Παραπονείται επίσης για το γεγονός ότι το εφετείο έλαβε την απόφασή του χωρίς να αναφέρει πώς και με ποια αποδεικτικά στοιχεία κατέληξε στα συμπεράσματά του.

84. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν προέβαλε το ζήτημα της αμεροληψίας των εσωτερικών δικαστηρίων ενώπιον του Αρείου Πάγου καθώς, στον ελκόμενο από το άρθρο 6 λόγο του, υποστήριξε μόνο ότι η απόφαση του εφετείου δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη. Κατά τα λοιπά, ένας τέτοιος ισχυρισμός δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα: έχοντας έκταση άνω των τριάντα σελίδων, η απόφαση εκθέτει εκτενώς τα αποσπάσματα των διαφόρων

δηλώσεων του προσφεύγοντος που αποτέλεσαν βάση για την καταδίκη του.

85. Τέλος, ο προσφεύγων επικαλείται παραβίαση των άρθρων 13 και 14 της Σύμβασης, αλλά υπό αυτό το πρίσμα, οι αιτιάσεις αυτές συγχέονται με εκείνη που έλκεται από το άρθρο 6 § 1 (αμεροληψία).

86. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι απαράδεκτο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1, 3^α) και 4 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

87. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

88. Ο προσφεύγων αξιώνει 105.850,31 ευρώ για την υλική ζημία που υποστηρίζει ότι υπέστη, ποσό το οποίο αναλύεται ως εξής: 4.100 ευρώ για δικαστικά έξοδα, 4.111,19 ευρώ για έξοδα εκτέλεσης, 33.209,12 ευρώ για τις αξιώσεις της αντίδικης πλευράς όπως αυτές έγιναν δεκτές στην απόφαση του εφετείου και 64.430 ευρώ τα οποία αντιστοιχούν στην τιμή του πλειστηριασμού του διαμερίσματός του. Αξιώνει επίσης 100.000 ευρώ

για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω των παραβιάσεων των άρθρων 6 και 10 της Σύμβασης.

89. Σε ό,τι αφορά την υλική ζημία, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι ο προσφεύγων δεν δικαιούται καμία αποζημίωση, εκτός ενδεχομένως, για την κάλυψη του ποσού στο οποίο καταδικάστηκε από το εφετείο. Ως προς την ηθική βλάβη, εκτιμά ότι ο προσφεύγων δε θα έπρεπε να λάβει κανένα ποσό, λαμβανομένου υπόψη του ότι αυτός συνέβαλε στην καθυστέρηση της διαδικασίας μέσω των έξι αιτημάτων του για αναβολή.

90. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 μόνο λόγω της διάρκειας της διαδικασίας. Θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 5.000 ευρώ για ηθική βλάβη.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

91. Ο προσφεύγων αξιώνει ομοίως 1.230 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.

92. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί το γεγονός ότι ο προσφεύγων μπόρεσε να καταβάλει, σε περίοδο οικονομικής κρίσης, το ποσό των 1.230 ευρώ για τη σύνταξη μία προσφυγής και των απαιτήσεων στη βάση του άρθρου 41. Εκτιμά ότι ένα ποσό 500 ευρώ θα αρκούσε.

93. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ένας προσφεύγων δεν μπορεί να επιτύχει την επιστροφή των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του παρά στο μέτρο που αποδεικνύονται η πραγματικότητα, η αναγκαιότητα και ο εύλογος χαρακτήρας του ύψους τους. Εν προκειμένω και λαμβανομένων υπόψη των εγγράφων που έχει στην κατοχή του και της νομολογίας του, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο το ποσό των 1.000 ευρώ για την ενώπιόν του διαδικασία.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

94. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 6 § 1 αναφορικά με τη διάρκεια της διαδικασίας και την αιτίαση τη σχετική με το άρθρο 10 και απαράδεκτη κατά τα λοιπά..

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 10 της Σύμβασης.

4. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, τα ακόλουθα ποσά:

i) 5.000 (πέντε χιλιάδες) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,

ii) 1.000 (χίλια) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τον προσφεύγοντα, για έξοδα και δικαστική δαπάνη.

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 30 Οκτωβρίου 2012, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

Søren Nielsen

Γραμματέας

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 20 Νοεμβρίου 2012.

Ο μεταφραστής

Α. Πετροτσόπουλος